

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підр. / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2006. – 512 с.
2. Драч В. І. Наступний крок: забезпечення якості аудиторських послуг [Текст] / В. І. Драч // Аудитор України. – 2009. – №5/6. – С. 60-61.
3. Україна. Аудиторська Палата. Про затвердження плану зовнішніх перевірок систем контролю якості аудиторських фірм та аудиторів на 2010 рік // Аудитор України. – 2010. №1. – С. 8-67.
4. Редько О. Аудиторські послуги в Україні: перші кроки до ринку // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 11. – С. 49-55

Захарченко О.М.

магістрант;

Науковий керівник: Соболь Г.О.

к.е.н., доцент,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ТОВАР» І «ТОВАРНІ ЗАПАСИ» ЯК ОБ'ЄКТА ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ

Передумовою повноти й ефективності реалізації функцій управління є ідентифікація об'єкта обліку і контролю. Товари виступають важливою складовою ефективності управління діяльністю торговельних підприємств як складовою національного продукту України. Торгівля як галузь національного господарства України створює 16,4% доданої вартості у валовому внутрішньому продукті. Через торгову мережу підприємств (юридичних осіб) за I півріччя 2013 р. було продано споживчих товарів на суму 192,5 млрд. грн. Оборот роздрібної торгівлі за січень-серпень 2013 р. становив 559,5 млрд. грн, що у порівнянних цінах на 10,2% більше обсягу січня-серпня 2012 р. У загальному обсязі роздрібного товарообороту торгової мережі підприємств частка непродовольчих товарів зменшилася і становила 60% проти 60,6% за I півріччя 2012 р. [3].

Управління товарними запасами передбачає забезпечення якісного контролю за їх станом і рухом на основі документування господарських процесів у системі обліку. Тому проблеми обліку і контролю товарних запасів на підприємствах викликають особливий інтерес у вітчизняних фахівців: В.І. Бачинського, О.С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, А.П. Гринько, Ю.А. Вериги, В.І. Єфіменко, В.П. Завгороднього, О.В. Карпенко, М.В. Кужельного, Л.В. Нападовської, В.Г. Лінника, Я.В. Соколова, В.В. Сопка, Н.М. Ткаченко, В.М. Костюченко, М.Г. Чумаченка, Л.М. Янчевої та інших. У наукових працях вчених значна увага приділена організації обліку товарних запасів за центрами відповідальності (центрами доходів, витрат, інвестицій, місцями зберігання, відповідальними особами тощо). При будь-якій системі організації обліку і контролю первинною одиницею спостереження є товар. Тому ідентифікація економічної сутності і змісту товару, співвідношення понять «товар» і «товарні запаси» має важливе значення для управління діяльністю торговельного підприємства.

Фундаментом досліджень економічної сутності є наукові роботи таких знаних вчених-економістів як Мазаракі А.А., Ушакова Н.М., Райзберг Б.А., Мочерний С.В., Загородній А.Г., інших.

Разом з тим розвиток наукової думки і практики в умовах інформаційної економіки спонукає до уточнення змісту товарних запасів як економічної категорії. Метою дослідження є узагальнення поглядів різних вчених на сутність товарних запасів як економічної категорії та викладення авторського підходу.

Товар є важливою складовою комплексу ефективних засобів впливу на споживачів, продуктом праці, виготовленим для реалізації має матеріальну форму, утримується підприємством та пропонується на ринок з метою його подальшого продажу, використання або споживання. Слід відмітити, що найчастіше товар визначають як продукт праці (фізичної чи інтелектуальної), що виготовлений для продажу. Таке визначення є цілком слушним стосовно ролі товару в процесі обміну на гроші та фіксації місця його знаходження [4, с. 25].

Фінансово-економічний словник характеризує багатоаспектність поняття: 1) товар як будь-який продукт виробничо-економічної діяльності в матеріально-речовій формі; 2) товар як об'єкт купівлі-продажу, ринкових відносин між продавцем і покупцем [2, с. 574]. Отже, визначення товару надається з позиції взаємовідносин на ринку, що виражає економічну природу товару. У цьому ж словнику автори надають визначення товару біржовому, грошовому, комісійному, нееластичному, підвищеного попиту й т.ін.

Детальне вивчення положень чинного законодавства дозволяє стверджувати, що у нормативних документах офіційне визначення надається терміну «товар». У контексті видів запасів науковцями і практиками вживаються характеристики, що виражають функціональне призначення їх споживання – товарні, виробничі, господарські.

Безгінова Л. І., Олініченко К. С. у своєму дослідженні змісту товарних запасів зробили наукове узагальнення поняття «товарні запаси» як товару, як запасів, як складової товарних ресурсів [1]. Ми цілком погоджуємось із думкою, що на макроекономічному рівні, товарні запаси, які знаходяться на ринку, виступають як елемент пропозиції. Проте нами відмічено, що квінтесенцією визначення товарних запасів є економічна вигода від їхнього утримання внаслідок подальшої реалізації. Без попиту на відповідний актив, його не можна ідентифікувати як товарний запас. Тому, на наше переконання, думка, що товарні запаси перебувають поза межами попиту є дискусійною.

Верига Ю.А., Хоменко Н.В., Карпенко О.В. підкреслюють, що опорним (за лінгвістичними ознаками) у словосполученні «товарні запаси» є «товарні», «товар» [4]. У фахових джерелах авторами визначення товару надається по-різному (табл. 1), що підкреслює складну економічну природу цього поняття.

Таблиця 1

Тлумачення терміна «товар» у фахових джерелах

№ з/п	Джерело	Визначення
1.	Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія: підруч. – К.: Знання-Прес, 2007. – 720 с. – С. 215	Товар – це економічне благо, що задовольняє певну потребу людини і використовується для обміну
2.	Бухгалтерський облік в торгівлі : підруч. / за ред. Ф. Ф. Бутинця, Н. М. Малюги. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 576 с. – С. 312	Товари – це активи, які утримуються підприємством для продажу і передбачають у подальшому отримання прибутку

3.	Бухгалтерський облік в Україні : аналіз стану та перспективи розвитку : монографія / С. Ф. Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с. – С. 319	Товар – це матеріальні цінності, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу
4.	Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні : основи та практика: навч. посіб. / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 608 с. – С. 432	Товари – це матеріальна або нематеріальна власність, яка реалізується на ринку
5.	Мочерний С. В. Економічна теорія: навч. посіб. / С. В. Мочерний. – [3-е вид., перероб. і доп.]. – К. : Академія, 2008. – 640 с. – С. 348	Товар – вироблений для обміну продукт праці, що задовольняє певну потребу людини
6.	Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік : посіб. / Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко. – К. : Академія, 2002. – 672 с. – С. 431	Товари – це матеріальні цінності, що придбані (одержані) і зберігаються підприємством з метою наступного продажу
7.	Чепінога В. Г. Економічна теорія : підручн. / В. Г. Чепінога. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 656 с. – С. 411	Товар – це продукт праці, що задовольняє якусь потребу людей і виготовлений для обміну, призначений для продажу

Отже, авторами підкреслюється та властивість, що має пріоритетне значення для теорії та практики управління:

в межах теорії корисності – товар як економічне благо;

для цілей бухгалтерського обліку і звітності – товар як актив;

за речовою формою – товар – це матеріальні цінності,

для здійснення операцій на ринку – товар призначений для обміну, продажу.

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» запаси – це активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством. Тому прикметник «товарні» лише уточнює господарське призначення утримування таких запасів на підприємстві.

Для цілей обліку термін «товарні запаси» цілком прийнятний. «Запаси» визначає приналежність активів до 2 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Стан і рух товарів характеризує рахунок 28 «Товари» і його субрахунки: 281 «Товари на складі», 282 «Товари в торгівлі», 283 «Товари на комісії», 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу».

Для формування фінансової звітності у Балансі показується синтезована сума запасів за рядком 1100.

Отже, дискусія про різне трактування понять «товар» і «товарні запаси» породжує певне непорозуміння на практиці ведення обліку і складання звітності. Нами встановлено, що категорія «товар» має суто економічну природу і різнобічно характеризується сучасними науковцями внаслідок складності самого поняття. Словосполучення «товарні запаси» має пріоритетне значення для цілей обліку і звітності. І не в якій мірі не суперечить змісту товарів. Навпаки, «товар» є

лінгвістичною і сутнісною основою товарних запасів як економічної категорії та як об'єкту обліку і контролю.

Список використаних джерел:

1. Безгінова Л. І. Товарні запаси підприємства: сутність та їх склад / Л. І. Безгінова, К. С. Олініченко // Вісник МСУ. Харків. Економічні науки: зб. наук. праць – Х., 2012. – С. 12-21.
2. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Львів: Видавництво Національного університету «львівська політехніка», 2005. – 714 с.
3. Продаж споживчих товарів, які вироблені на території України, у торговій мережі за I півріччя 2013 року : експрес-випуск Державної служби статистики України від 20.09.2013 р. № 08.1-66/372. Веб-сайт Державної служби статистики України: www.ukrstat.gov.ua.
4. Хоменко Н. В. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: монографія / Н. В. Хоменко, О. В. Карпенко, Ю. А. Верига. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 153 с.

Квіткіна А.Ю.

студентка,

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ЗНАЧЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Основою ринкового механізму є економічні показники, необхідні для планування й об'єктивної оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства, утворення й використання спеціальних фондів, порівняння витрат і результатів на окремих стадіях відтворювального процесу. В умовах переходу до ринкової економіки головну роль у системі економічних показників грає прибуток. Однак, роль прибутку для підприємств в умовах вітчизняної економіки традиційно зводиться до проблеми отримання власної вигоди підприємця, що на сьогодні не дає змоги стабільного росту економіки та забезпечення добробуту суспільства в цілому.

Проблеми визначення фінансових результатів діяльності та дослідження його функцій досліджувались в різні часи багатьма авторами. Вагомий внесок до вивчення формування фінансових результатів внесли вітчизняні вчені А.Ф. Балкін, Ф.Ф. Бутинець, З.В. Задорожний, Н.П. Кондраков, П.А. Костюк, В.Г. Лінник, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко та інші.

Прибуток є якісним показником, в його розмірі відображається зміна обсягу діяльності, доходів підприємства, рівня використання ресурсів, величин витрат. Прибуток синтезує в собі всі сторони діяльності підприємства, характеризує ефективність його господарської діяльності загалом. Отже, основною метою будь-якого підприємства до сталого економічного розвитку є забезпечення прибутковості його діяльності. Звідси, проблема формування і використання прибутку підприємства набуває дедалі більшого значення, оскільки саме в прибутку концентрується ефект усієї господарської діяльності кожного підприємства. Головною метою управління прибутком є забезпечення збільшення добробуту власників підприємства на сьогодні і в перспективі. Ця мета повинна